

Budżetowanie

Jest metodą zarządzania przedsiębiorstwem,
określającą zasady planowania i
wykorzystania środków finansowych w celu
efektywnego wykonywania zadań,
poszczególnych komórek organizacyjnych.

Budżet

Wyrażony w jednostkach ilościowych i wartościowych plan przydzielony określonej jednostce decyzyjnej w danym okresie obrachunkowym z odpowiednim okresem obowiązywalności.

Kryteria klasyfikacji budżetów

1. Zmiany wielkości produkcji.
2. Okres objęty budżetowaniem.
3. Zakres budżetowania.

Ze względu na zmiany wielkości produkcji wyróżniamy:

- **budżety stałe** – sporządzane dla jednego poziomu produkcji.
- **budżety elastyczne** – sporządzane dla różnych wielkości produkcji.

Ze względu na okres objęty budżetowaniem wyróżniamy:

- **budżety statyczne** – sporządzane dla jednego przedziału czasowego,
- **budżety ciągłe** – opracowane dla kilku (kilkunastu) przedziałów czasowych,
- **budżety kroczące** – budżety ciągłe aktualizowane przez eliminację wielkości okresu minionego i wprowadzanie danych okresu następnego.

Ze względu na zakres budżetowania wyróżniamy:

- **budżety operacyjne** – obejmuje prognozowanie dotyczące podstawowej działalności jednostki,
- **budżety finansowe** – prezentuje planowane wpływy i wydatki gotówkowe, uwzględnia działalność inwestycyjną i finansową.

Budżety operacyjne, np:

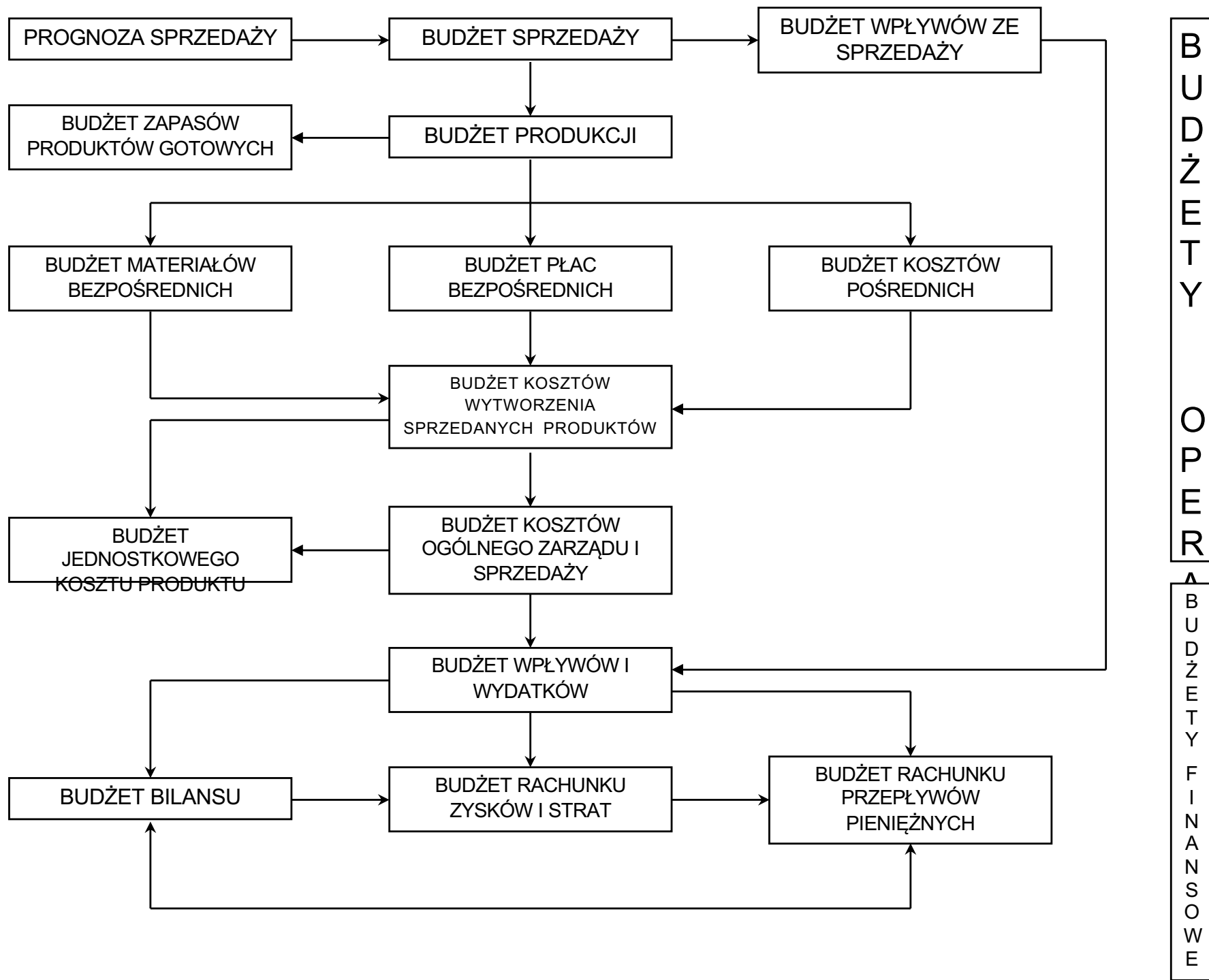
- budżet sprzedaży,
- budżet produkcji,
- budżet zakupu materiałów,
- budżet zużycia materiałów
- budżet płac bezpośrednich
- budżet kosztów pośrednich.

Budżety finansowe np:

- budżet bilansu,
- budżet rachunku zysków i strat,
- budżet rachunku przepływów pieniężnych.

Struktura powiązań między budżetami:

Metody konstruowania budżetu:

- przyrostowa,
- „od zera” .

Metoda przyrostowa

Polega na korygowaniu danych wynikowych z ubiegłego okresu o przewidywane zmiany w następnych okresach objętych budżetem.

Metoda „od zera”

Polega na takim podejściu do projektów, procesów i pojedynczych działań w danej jednostce organizacyjnej (a w konsekwencji do całego budżetu), jakby były one wdrażane po raz pierwszy.

Dwa podejścia do sporządzania budżetów:

- budżetowanie odgórne,
- budżetowanie partycypacyjne.

Budżetowanie odgórne

Polega na opracowaniu budżetu przez najwyższą kadre menedżerską i narzuceniu opracowanego planu pracownikom.

Personel operacyjny zostaje poinformowany o celach i ograniczeniach budżetowych, a jego sugestie nie są brane pod uwagę.

Budżetowanie partycypacyjne

Istotą tej formy budżetowania jest współudział pracowników przy tworzeniu budżetu.

Etapy budżetowania

1. Opracowanie założeń do budżetu.
2. Opracowanie budżetu.
3. Uzgodnienie i zatwierdzenie budżetu.
4. Kontrola wykonania budżetu.
5. Reakcja na wyniki budżetowania.

Opracowanie założeń do budżetu obejmuje następujące zadania:

- zdefiniowanie strategicznych celów, a na ich podstawie określenie celów budżetu rocznego,
- poinformowanie pracowników o tych celach,
- podzielenie przedsiębiorstwa na ośrodki odpowiedzialności,
- wybranie metody tworzenia budżetu,
- opublikowanie instrukcji budżetowych,
- wyznaczenie dyrektora ds. budżetu oraz składu komitetu budżetowego.

Opracowanie budżetu:

- określenie czynników ograniczających wielkość produkcji lub sprzedaży,
- ustalenie cen rozliczeniowych dla transakcji wewnętrznych, ustalenie wytycznych związanych ze stopą inflacji oraz kursem złotego,
- ustalenie standardów kosztów,
- opracowanie budżetów cząstkowych.

Uzgodnienie i zatwierdzenie budżetu:

- dokonanie przeglądu planów cząstkowych przez ich kierowników,
- sprawdzenie przez Komitet Budżetowy zgodności planów ze sobą,
- przedłożenie budżetu zarządowi do zatwierdzenia.

Kontrola wykonania budżetu:

- określenie minimalnego czasu między powstaniem odchylenia, a przekazaniem informacji na jego temat,
- pokazanie o ile wyniki rzeczywiste przekroczyły lub nie osiągnęły wielkości planowanych (sporządzanie raportów z wykonania budżetów),
- poinformowanie właściwych osób o wynikach kontroli.

Reakcja na wyniki budżetowania:

- przeanalizowanie odchyleń,
- podjęcie działań korekcyjnych polegających np. na zaktualizowaniu kolejnych budżetów.